

Извършване на оценки на изпълнението на
оперативна програма „Околна среда 2014-2020г.“

Деятност 1: Оценка на напредъка по изпълнението на приоритетни оси 1, 2, 3, 4 и 6

Резюме на ДОКЛАД ЗА ОЦЕНКА

Министерство на околната среда и водите

Изготвено от: Обединение „ЕКОСТИЛ“

София, 6 декември 2019 г.

Резюме

Настоящото резюме представя основните констатации в доклада за Оценка на напредъка по изпълнението на приоритетни оси 1, 2, 3, 4 и 6 на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020. Докладът е изготвен от експерти на консорциум „Екостил“, съставен от Екорис Саут Ййст Юроп ЕООД и БИМ Консултинг ООД, съгласно договор Д-30-24/01.04.2019 сключен с Министерство на околната среда и водите.

Оценката е осъществена в периода **април-декември 2019 г.** и представя резултатите към **30 септември 2019 г.**

Основната **цел на оценката** е да предостави независим анализ на изпълнението на пет от шестте приоритетни оси на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020, като по този начин подпомогне Управляващия орган на програмата в ефективното и ефикасно провеждане на процесите по управление, наблюдение, оценка и контрол. Петте приоритетни оси на програмата, които попадат в обхвата на оценката са както следва:

- Приоритетна ос 1 „Води“;
- Приоритетна ос 2 „Отпадъци“;
- Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“;
- Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“;
- Приоритетна ос 6 „Техническа помощ“.

Оценката се осъществява съобразно изискванията на Регламент (ЕС) 1303/2013 и е включена в Плана за оценка на програмата. Тя спада към оценките, които се извършват по време на изпълнението и дава отговори на предварително дефинирани **оценителни въпроси**, структурирани в следните **теми за оценка**: уместност на подкрепата, ефективност на постигане на резултатите; ефикасност на изпълнение; прилагане на финансовите инструменти; прилагане на хоризонталните принципи и изпълнение на предварителните условия за предоставяне на подкрепа по Европейските структурни и инвестиционни фондове, приложими към Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020.

За осъществяване на оценката са използвани вече **налични данни** от системата за мониторинг на програмата, стратегически и нормативни документи, както и предходни анализи. **Първични данни** бяха набрани чрез следните методи: кабинетно проучване на документи, срещи-интервюта с ключови заинтересовани страни, три онлайн проучвания (две сред бенефициенти и потенциални бенефициенти и едно сред служители на Управляващия орган), както и фокус група с началници на отдели в Управляващия орган на програмата.

За осъществяване на оценката е използван набор от инструменти в зависимост от оценителните въпроси като: анализ на логиката на интервенция, анализ на заинтересованите страни, анализ на нуждите, анализ на индикатори, анализ на финансовото изпълнение, анализ за ефикасност (разходи/постигнати резултати).

Основните констатации на доклада за оценка са представени по-долу по всяка от темите за оценка.

Уместност на подкрепата

Подкрепата по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 в разглежданите сектори: Води; Отпадъци; Натура 2000 и биоразнообразие; и направления „Наводнения и свлачища“ е уместна спрямо нуждите на страната и допринася за постигане на целите на националните секторни стратегически документи, както и за по-добро изпълнение на изискванията на европейски директиви в гореизброените сектори.

В сектор **„Води“** (приоритетна ос 1) се предоставя фокусирана и приоритизирана подкрепа за изграждане на инфраструктура за отвеждане и пречистване на отпадъчни води от населените места. Подкрепата се предоставя чрез интегрирани инвестиции за консолидирани обособени територии, обслужвани от един ВиК оператор, което дава възможност за по-пълно адресиране на нуждите. Предоставяне на подкрепа за съпътстващи дейности, като водоснабдителна инфраструктура и управление на утайките, създават условия за устойчивост на резултатите. Подкрепата, свързана с мониторинг на водите, също е уместна и е насочена към подобряване капацитета за осъществяване на мониторинг на водите (включително водите за питейни нужди) съобразно повишените изисквания на европейските директиви и националното законодателство.

Подкрепата в сектор **„Отпадъци“** (приоритетна ос 2) кореспондира с нуждите в областта на управление на битовите отпадъци, но заложената цел за изграждане на допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци би могла да бъде по-амбициозна предвид заделените за целта средства. Предложеното разширяване на обхвата на приоритетната ос към рециклиране на битови отпадъци, различни от биоразградимите, ще даде по-добри възможности за постигане на поставената специфична цел и ще отговори на специфични нужди на бенефициентите. Подкрепа е необходима и за провеждане на информационни кампании и работа с гражданите. С предложената промяна в обхвата на ПО2 се предвиждат инвестиции за подобряване управлението на строителни отпадъци и рекултивиране на депа, които са уместни по отношение на националните нужди. Принос към специфичната цел на ПО 2 би имало намаляването на дела на строителните отпадъци, депонирани на депа за битови отпадъци, докато рекултивацията на депа не е свързана със специфичната цел.

Подкрепата в сектор **„Натура 2000 и биоразнообразие“** (приоритетна ос 3) има за цел да допринесе за постигане на националните и европейски цели за опазване на биоразнообразието. Ключов резултат по тази ос - създаването на органи за управление на мрежата Натура 2000 - все още не е налице, тъй като все още не може да бъде постигнат консенсус между заинтересованите страни. За да не се отлага изпълнението на консервационни мерки, стратегията за подкрепа е променена така, че да се даде възможност за изпълнение на такива мерки, които не са обвързани със сформиранието на органи за управление на мрежата Натура 2000. Това е единствената ос по Оперативната програма, в която се прилага подходът „Водено от общностите местно развитие“. Съобразно целите на подкрепа, подходът се използва основно за подпомагане изпълнението на консервационни мерки. Прилагането на този подход, съобразно целите на приоритетната ос за изпълнение на национални ангажименти, не е особено удачно, тъй като изпълнението на такива мерки затруднява бенефициентите, а приносът на проектите, финансирани чрез подхода BOMP, за постигане целите на

приоритетната ос е ограничен. Причината е, че консервационните мерки са насочени към малко на брой строго специфични видове, по-голямата част от които обитават характерни, ограничени по площ местообитания, предмет на опазване в защитени зони.

Подкрепата по Програмата за реализиране на целите в направления „Наводнения и свлачища“ (приоритетна ос 4) е насочена към приоритетни нужди. В същото време се отчита слаб интерес от страна на общините за участие в дейности по превенция на риска от наводнения и свлачища. Причините за това са комплексни и включват липса на техническа готовност и експертиза и проблеми със собствеността на земята.

Стратегията за предоставяне на **техническа помощ** (приоритетна ос 6) съответства на реалната ситуация по отношение на административния капацитет на УО и на отговорните структури, свързани с управлението на ОПОС, както и на нуждите от предоставяне на информация за Програмата и нуждите от укрепване капацитета на бенефициентите.

Ефективност на постигане на целите

Заложените **етапни цели** по приоритетна ос 1 (Води) и приоритетна ос 2 (Отпадъци) са постигнати както по отношение на фактическото изпълнение, така и по отношение на разходване на средствата. По приоритетна ос 3 (Натура 2000 и биоразнообразие) две от трите етапни цели са постигнати, докато третата етапна цел е с нулево изпълнение. Финансовото изпълнение по оста към края на 2018 г. е много слабо – едва 14%. Непостигането на етапната цел, както и слабото финансово изпълнение, се дължи на забавянето във вземането на решение за създаване на органите за управление на мрежата Натура 2000. Този въпрос все още не е решен и влияе негативно върху цялостното изпълнение на приоритетната ос.

По приоритетна ос 4 (Наводнения и свлачища) едната етапна цел, свързана с укрепени свлачища е преизпълнена, а другата (брой жители, ползващи се от мерки за защита от наводнения) е с много слабо изпълнение (1%). Етапната цел за финансово изпълнение е значително преизпълнена (227%).

Към септември 2019 г. **напредъкът в постигането на целите и целевите стойности** на индикаторите за изпълнение е все още слаб. Това се дължи предимно на спецификата на изпълняваните проекти – големи инфраструктурни проекти и комплексни проекти за анализ и изграждане на управленски системи. Пълно постигане на целта се наблюдава при един индикатор по приоритетна ос 2 (Подписан договор за един голям проект) и при един индикатор по приоритетна ос 3 (Видове, подкрепени с цел постигане на по-добра степен на съхраненост). Един индикатор по приоритетна ос 1 (Нови/актуализирани аналитични/ програми/ стратегически документи) е близо до целта (изпълнен на 83%). Изпълнението на останалите общо 13 индикатора, за четирите приоритетни оси, е слабо.

Не е отчетен напредък при индикаторите за резултат. Само при един индикатор за резултат по приоритетна ос 4 (Население в риск от свлачища) е отчетен несъществен напредък от 12%. Останалите индикатори не отчитат напредък.

Основните фактори, които препятстват или създават риск за постигане на целите, са закъснения в подготовката и изпълнението, включително поради обжалване на обществени поръчки; липса на финансов капацитет и техническа експертиза сред повечето общини за изпълнение на големи инфраструктурни проекти; необходимост от

осигуряване на ефективно партньорство; и липсата на политически консенсус за създаването на управленски структури за мрежата Натура 2000.

Финансовото изпълнение по отношение на договаряне варира от 92% за приоритетна ос 2 (Отпадъци) до 35% за приоритетна ос 3 (Натура 2000 и биоразнообразие), но общо за програмата (като се вземе предвид и ПО5, която не се разглежда в настоящата оценка), е съобразно планираното и не се налага преразпределение на средства по години.

Процентът на **реално разплатените средства** все още е много нисък (между 6% и 24%), като се има предвид, че това включва и авансови плащания по проектите.

В областта на **водите и отпадъците** (приоритетна ос 1 и приоритетна ос 2), ако всички проекти по стартираните процедури завършат успешно в рамките на програмния период, заложените целеви стойности на индикаторите ще бъдат постигнати, а в много случаи и преизпълнени. При по-късно стартиралите инфраструктурни проекти по приоритетна ос 1, както и при проекта на Столична община за комбинирано производство на енергия в София с оползотворяване на RDF, има риск дейностите да не бъдат приключени до края на 2023 г.

В областта на **биоразнообразието** (приоритетна ос 3) и **наводнения и свлачища** (приоритетна ос 4) към момента на оценката приносят на процедурите към някои от индикаторите за изпълнение е все още малък, но се очаква да нарасне след сключване на договорите по процедурите, които към момента се търгуват или са в оценка. Постигането на един от индикаторите по приоритетна ос 3 зависи от установяването на управленската структура за мрежата Натура 2000 и е в риск, предвид, че все още не може да бъде постигнат консенсус по този въпрос между заинтересованите страни.

Съществува риск някои дейности от инвестиционните проекти в областта на ВиК и отпадъците да не бъдат приключени успешно в рамките на програмата, което води до риск от загуба на средства. Също така съществува риск за успешното усвояване на заделените средства за финансови инструменти в областта на отпадъците.

За да се смекчи риска от загуба на средства, Управляващият орган на програмата планира наддоговаряне на ресурса по всички приоритетни оси. Анализите засега не сочат нужда от преразпределение на средства между разглежданите приоритетни оси. Такава нужда обаче, не е изключено да възникне на по-късен етап, ако изпълнението на някои договори стане проблемно и средствата не могат да бъдат усвоени.

При успешно изпълнение на инвестициите по приоритетна ос 1 в областта на ВиК се очаква **съществен напредък в постигане на целите на директивата за градски отпадъчни води** (Директива 91/271/ЕИО). След приключване на Програмата нуждата от инвестиции за постигане на пълно съответствие с Директивата ще продължи да бъде налице.

По отношение на мониторинга на водите процедурите създават възможности за подобряване оценката на състоянието на водите. Следва да се отбележи, че постигането на целта зависи и от **изпълнение на плановите за мониторинг**.

Програмата ще способства изграждането на **капацитет в общините за третиране на отпадъци**. В същото време намаляването на депонираните отпадъци зависи, освен от техническите възможности за третиране на отпадъци, и от количествата генерирани отпадъци, и в тази връзка от изпълнението на мерки за предотвратяване генерирането

на отпадъци, разделно събиране, повторна употреба и рециклиране, които изискват усилия за работа с гражданите и **подобряване на организацията на управление на отпадъците като цяло.**

Забавянето в **установяването на управленски подход и структури за управление на мрежата Natura 2000** има съществен негативен ефект върху цялостното изпълнение на специфичната цел на приоритетна ос 3, в това число върху изработването на планове за управление на защитени зони и за структура за управление на Националната приоритетна рамка за действие за Natura 2000 и създаване на устойчива система за управление и инвестиции в областта на Natura 2000.

В областта на защитата от наводнения, **решаването на проблемите с малките общински водоеми се нуждае от нов подход**, предвид недостатъчния интерес и възможности на общините устойчиво да поддържат и управляват водните обекти. По оста все още не са подкрепени екосистемно-базирани решения за превенция и управление на риска от наводнения, но такава подкрепа е планирана. Чрез инвестициите в приоритетни свлачища ще се решат най-наболелите проблеми при свлачищата, при които собственик на терените е държавата. Въпреки това приносът за укрепване и наблюдение на общинските свлачища е ограничен. Остава нуждата от укрепване и наблюдение на площи, застрашени от **ерозия и абразия**, както и от прилагане на съвременни методи за наблюдение на свлачищата.

Ефикасност на изпълнение

Ефикасността на изпълнение на програмата като цяло е добра, но в някои области има възможности за подобрения.

Насоките за кандидатстване са с добро качество и са ясни и разбираеми за бенефициентите. Възможност за подобряване има по отношение на опростяването на изискванията за доказване на капацитета на бенефициентите. В зависимост от процедурите е необходимо да се обърща по-голямо внимание на следните елементи: включване в процедурите на всички избираеми дейности, водещи до постигане на целта; осигуряване на ефективно партньорство; и залагане на най-подходящите за съответната процедура индикатори.

Системата за **предоставяне на БФП** работи добре. Процесите на оценка на проектни предложения протичат в законово определените срокове, а използването на Информационната система за управление и наблюдение (ИСУН 2020) за подаване и оценка на проектните предложения значително подобрява ефикасността. Наблюдаваните значителни забавяния при сключване на някои от договорите по процедури за директно предоставяне се дължат на преработване на проектните предложения съобразно отправени от Управляващият орган бележки, както и на забавяне при осигуряване на необходимите документи по териториално-устройствените процедури. Основните трудности, които изпитват бенефициентите при подаване на проектни предложения, са свързани с осигуряване на пълнота на проектната документация, включително подготовка на техническата част на проектите.

Основен хоризонтален **риск** при изпълнение на договорите са забавянията при провеждане на обществените поръчки. Други важни рискове са закъсненията при изпълнението на инфраструктурните проекти и осигуряване на ефективна координация при дейности за техническа помощ. Препоръчителни са по-интензивни комуникационни кампании и обучения за бенефициентите, за да се избегнат рисковете

от липса на интерес към процедурите, подаване на проектни предложения с недобро качество и затруднения при управление и отчитане.

Системата за **събиране на данни за индикаторите** дава възможност за отчитане на напредъка на ниво проект, процедура и програма. Осигурено е спазването на йерархията на индикаторите – заложените в програмата индикатори се включват в процедурите, а оттам се пренасят в отделните проекти. Тази последователност, както и подробното описание на Системата от индикатори в Процедурния наръчник, дават възможност за ефективно отчитане на постигнатия напредък. Въпреки това има възможности за подобрене в системата за събиране на данни, които биха оптимизирали процеса на мониторинг на Програмата. Те могат да бъдат условно разделени в три групи: поясняване на обхвата на отделни индикатори; прецизиране на методите на изчисление; и събиране на допълнителна информация от бенефициентите, извън отчитането на индикаторите в ИСУН 2020 с цел по-пълно обхващане на постигнатото по процедурите.

Анализите относно **ефикасността на изпълняваните интервенции** показват, че има процедури и проекти, които от гледна точка на съотношението разходи/резултати (лв./тон третиран отпадък; лв./жител с подобро водоснабдяване или е.ж. пречистен товар) са сравнително по-ефикасни от други. Разликите в ефикасността се дължат основно на спецификите на проектите и изгражданата инфраструктура, на технологичните решения, както и на икономия от мащаба.

Прилагат се ефективни подходи за диалог и **взаимодействие с външните заинтересовани страни**. В същото време се наблюдават затруднения при взаимодействието с някои от звената и структурите в Министерството на околната среда и водите. Подобряването на сътрудничеството с тези структури е ключово за ефективното изпълнение на Програмата и за програмиране на следващата оперативна програма.

Съществуват възможности за подобряване на **вътрешната координация** и екипната ефективност между отделите в Управляващия орган чрез по-добро планиране на работните процеси и разпределение на работата между отделите и чрез създаване на предпоставки за екипна работа.

Прилагане на финансови инструменти

По Програмата е предвидено прилагането на финансови инструменти в областта на подкрепата по приоритетна ос 1, що се касае до изграждане на ВиК инфраструктура и в областта на отпадъците (приоритетна ос 2). Инструментите все още не са приложени на практика. В областта на ВиК това се очаква да стане много скоро, докато изгледите за прилагане на финансови инструменти в областта на отпадъците са неясни.

Към финансовите инструменти има интерес от голяма част от ВиК операторите, които разчитат на тях, за да осигурят съфинансиране за изпълнение на инвестиционните си проекти. Поради големия обем на средствата, операторите трудно могат да ги осигурят от друго място. В областта на отпадъците интересът към финансови инструменти от страна на общините, които са основен бенефициент по стартираните до момента процедури, е много слаб и неопределен.

Идентифицираните трудности при прилагане на финансовите инструменти са както общи за двата сектора, така и специфични. Липсата на досегашен опит в прилагането на

финансови инструменти в областта на подкрепа по програмата е основен фактор при срещаните хоризонтални трудности. Предизвикателствата при прилагането на финансови инструменти в сектор „Отпадъци“ са свързани основно с липсата на ясна концепция за използването им в сектора и „конкурирането“ между безвъзмездната помощ и финансовите инструменти.

Прилагането на инструментите на практика ще изисква да се обърне внимание на важни елементи, като: насърчаване участието на инвеститори и финансови институции от частния сектор; намиране на най-подходящите и гъвкави форми за предоставяне на подкрепа; подходящо съчетаване на финансовите инструменти с безвъзмездна финансова помощ; както и изработване на процедури от страна на УО за наблюдение и контрол на прилагането на инструментите.

Прилагане на хоризонталните политики и изпълнение на предварителните условия

Хоризонталните принципи са интегрирани в процесите на подготовка и изпълнение на Оперативната програма и са част от текстовете на програмата и процедурите за предоставяне на подкрепа. Националното законодателство подкрепя прилагането на принципите за равенството и недопускане на дискриминация и опазване на околната среда. Предвид естеството на Програмата, голяма част от заложените в нея и в процедурите индикатори дават възможност за измерване на приноса ѝ към хоризонталния принцип за устойчиво развитие.

ОПОС се очаква да има принос към **стратегията на ЕС за Дунавския регион** в следните направления: опазване на водите; управление на рисковете за околната среда и опазване на биологичното разнообразие. Приносът на програмата към **Морската стратегия** е по-ограничен и касае само опазване качеството на морската вода чрез изграждане на инфраструктура за отвеждане и пречистване на отпадъчни води от агломерациите, граничещи с Черно море.

Всички **тематични и общи предварителни условия**, имащи отношение към ОПОС, са изпълнени. Забавянето в изпълнението на двете тематични условия, свързани с води и с наводнения и свлачища, води до по-късно от планираното изпълнение на мерки в тези области. От друга страна, изпълнението на условията дава възможност за по-добро фокусиране на подкрепата в областта на риска от наводнения и превенция на свлачищни процеси, както и подпомага реформата във ВиК сектора и създава предпоставки за по-добра устойчивост на инвестициите. Забавянето в изпълнението на общото предварително условие, свързано със Закона за обществени поръчки реално не оказва негативно въздействие върху изпълнението на Програмата, тъй като повечето от търговете стартират след приемане на промените в Закона. Въпреки промените в него, не се отчита подобряване в провеждането на процедурите, като обществените поръчки продължават да бъдат докладвани като ключова причина за затруднения и за забавяне при изпълнението на проектите, и са основна причина за голяма част от наложените финансови корекции.

Препоръки

Докладът отправя следните препоръки:

Препоръчва се прецизиране на стратегическия план за изпълнение на приоритетна ос 2 „Отпадъци“, за да се отразят предложените промени в Програмата, да се създадат

условия за по-пълно съответствие на нуждите на бенефициентите и за по-ефективно използване на финансовите инструменти. Новата стратегия трябва да включва планираните процедури до края на програмния период. Важни за постигане на целта на приоритетната ос са и дейности за информационни кампании и работа с гражданите, които към момента не се подкрепят от Програмата, но могат да бъдат включени като част от дейностите в рамките на предвидените, с последната промяна на Програмата, пилотни проекти за иновативни технологии за събиране на битови отпадъци с прилагане на финансови инструменти.

При подхода „Водено от общностите местно развитие“, за следващия програмен период, по-удачна би била подкрепа за изпълнение на „меки“ мерки за опазване на биологичното разнообразие, като изготвяне на планове за действие/опазване или организиране на форуми и семинари, което по-добре ще отговори на нуждите на местните общности и ще допринесе за укрепване на капацитета им за прилагане на мерки за опазване на биологичното разнообразие. Разширяване въздействието на проектите, подкрепени чрез ВОМР, е възможно и чрез подкрепа за дейности, свързани с природни местообитания и видове, отбелязани като приоритетни за опазване в приложенията на Закона за биологичното разнообразие.

Подкрепа в областта на мониторинг на количеството на водите се предоставя основно по приоритетна ос 1, но също така и по проект в рамките на приоритетна ос 4, макар и от гледна точка на защита от наводнения. Аналогично, Информационната система на водостопанските системи и съоръжения, по която се работи в рамките на проект по приоритетна ос 1, ще бъде използвана и за целите на защита от наводнения, и вероятно ще бъде интегрирана в Националната система за управление на водите в реално време, по която се работи в рамките на проект по приоритетна ос 4. Препоръчва се мерките да се изпълняват съгласувано с цел оптимизиране на изпълнението и постигане на по-добри резултати.

Поради слабия интерес на общините и трудностите за реализиране на проекти за осигуряване безопасността на язовирите, за намаляване на риска от наводнение поради неизправност на водохранилищата, като потенциален бенефициент за следващата оперативна програма може да се разгледа създаденото през 2018 г. държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ при спазване на приложимите режими за предоставяне на държавни помощи, като се отчете и желанието на предприятието да бъде включено като потенциален бенефициент.

В областта на геозащитните дейности подкрепа е необходима за допълване на регистъра на свлачищата със застрашени от ерозия и абразия площи и за въвеждане на нови методи за наблюдение. Допълването и актуализирането на регистъра би способствало за програмиране на геозащитни дейности за следващата оперативна програма. При наличие на финансов ресурс, Управляващият орган, в координация с Министерство на регионалното развитие и благоустройството, може да предвиди нови процедури за (1) допълване на регистъра на свлачищата с площи, застрашени от ерозия и абразия и (2) изпълнение на демонстрационни проекти в областта на свлачищата с цел прилагане на нови методи за наблюдение. При липса на свободен ресурс в рамките на настоящия програмен период, Управляващият орган може да разгледа горните мерки като потенциални мерки, които да бъдат включени в новата оперативна програма.

Съществува риск за постигане на заложените целеви стойности на някои от индикаторите. В някои случаи този риск може да бъде намален. За смекчаване и

управление на риска при ПОЗ се препоръчва проследяване на приноса на процедурите към изпълнението на индикаторите за площ на местообитанията след сключване на договорите и, ако този принос е недостатъчен, е необходимо да се стартират нови процедури. Също така при приключване на проектите е препоръчително да се направи анализ на необходимостта от включване на нови видове в процедурите, които към 2019 г. са докладвани в неблагоприятно природозащитно състояние. Аналогично е необходимо проследяване на приноса на процедурите по приоритетна ос 4 към поставените цели в областта на свлачищата и стартиране на нови процедури, ако това е необходимо.

За подобряване на ефикасността на предоставяне на подкрепа се препоръчва да се провеждат интензивни информационни кампании при процедури за подбор на проекти, както и активна комуникация с директни бенефициенти с цел предоставяне на достатъчно информация и указания, които биха подобрили качеството на подаваните проектни предложения. Също така се препоръчва да се преразгледат изискванията за доказване капацитета на бенефициентите с цел тяхното опростяване.

В системата за мониторинг има възможности за промени, които биха довели до подобряване наблюдението на изпълнението на програмата. В тази връзка се препоръчва:

- поясняване на обхвата на отделни индикатори;
- прецизиране на методите на изчисление на отделни индикатори;
- събиране на допълнителна информация от бенефициентите, извън отчитането на индикаторите, с цел по-пълно обхващане на постигнатото по процедурите;

С цел улесняване прилагането на финансови инструменти се препоръчва:

- да се проведат обучения както за представителни на Управляващия орган, така и за бенефициентите относно: логиката и правилата за прилагане на финансови инструменти; разликите между финансови инструменти и безвъзмездна помощ; предимства на финансовите инструменти. Обученията могат да бъдат под различна форма, включително обмяна на опит.
- разработване на комуникационна стратегия за крайните получатели на финансови инструменти и провеждане на информационна кампания за потенциални бенефициенти относно прилагането на финансови инструменти в областта на отпадъците.
- разработване на процедури, касаещи осъществяването на наблюдение и контрол от страна на Управляващия орган при прилагане на финансови инструменти.